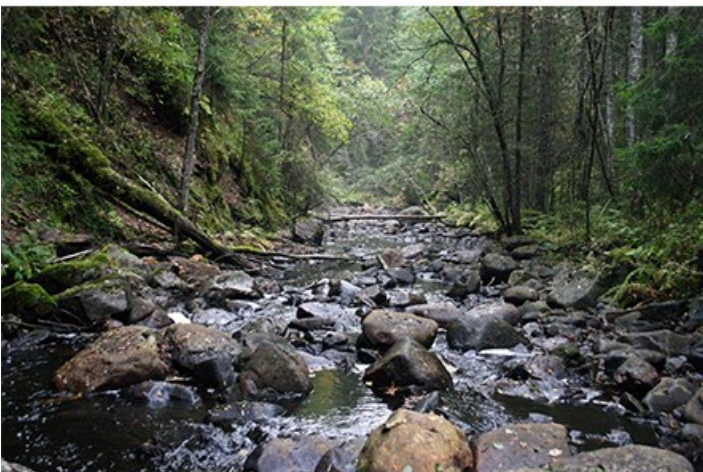

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610171 Fräkensjömyrarna

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610171 Fräkensjömyrarna

Kommun: Hagfors

Områdets totala areal: 1747,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2019-05-22

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Statligt.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2002-01-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

7310 - Aapamyrar

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

1352 - Varg, *Canis lupus*

1361 - Lodjur, *Lynx lynx*

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

A072 - Bivråk, *Pernis apivorus*

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

A127 - Trana, *Grus grus*
A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*
A166 - Grönbena, *Tringa glareola*
A220 - Slaguggla, *Strix uralensis*
A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*
A241 - Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*
A338 - Törnskata, *Lanius collurio*
A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A160 - Storspov, *Numenius arquata*
A164 - Gluttsnäppa, *Tringa nebularia*
A165 - Skogssnäppa, *Tringa ochropu*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Fräkensjömyrarna är de prioriterade bevarandevärdena det omfattande myrkomplexet och skogen med naturskogskaraktär, samt de arter som är knutna till dessa livsmiljöer. Ett stort värde finns också i områdets storlek och vildmarkskaraktär.

Motivering: Fräkensjömyrarna är ett stort sammanhängande myr- och skogsområde med få motsvarigheter i länet. Här finns representativa exempel på en rad olika myrtyper och områdets våtmarker är placerat i högsta klass i den länsomfattande våtmarksinventeringen. Fågelfaunan är rik i de komplexa våtmarkerna. Skogsbestånden är i allmänhet mer påverkade av mänsklig verksamhet men det finns kärnor av hög klass med hotade arter kopplade framförallt till äldre död tall.

Prioriterade åtgärder: Området är skyddat som naturreservat med en skötselplan som omfattar de åtgärder som behövs. Framförallt behövs aktiva skötselåtgärder i skogsmark för att öka naturvärdena i de omfattande arealerna utvecklingsmark till 9010 Taiga, i första hand naturvårdsbränning och borttagande av Contorta-tall. Det kan komma att bli aktuellt med lövgynnande röjning i yngre skogsbestånd och biotopvårdande åtgärder i vattendrag efter särskild utredning.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Fräkensjömyrarna utgörs av en mosaik av myr, skog och sjöar. Terrängen är mestadels flack, undantaget Tallåshöjden som höjer sig markant från de övriga delarna. Till stor del består Natura 2000-området av ett stort myrkomplex av aapamyskaraktär. Den stora andelen myrmark tillsammans med avsaknad av bebyggelse och genomgående biltrafik ger

området vildmarkskaraktär. Rikt djur- och växtliv med förekomst av bland annat varg, björn och lo bidrar till en ökad vildmarkskänsla.

Karaktäristiskt för området är långa myrstråk och fastmarksrygggar som växlar om vartannat. Fastmarksryggarna utgörs av dödismorän och är till stor del skogsklädda. Skogen består mestadels av mager tallskog där brandljud är vanligt förekommande, framförallt i anslutning till Tallåshöjden. Våtmarksstråken består av långsträckta vattenflöden och kärr med flarkar och flarkgölar. Vidare förekommer soligena kärr, topogena kärr, en sluttande mosse, en svagt välvd tallmosse och en excentrisk välvd tallmosse. Större delen av myrkomplexet är av nordlig typ. Vegetationen varierar från fattig till rik. I de rikare partierna påträffas arter som björnbrodd, gräsull, myggblomster, dvärglumner, sumpnycklar, småsileshår och dytåg. Taggstarr, kallgräs, vitag och storsileshår är vanliga arter i de fattigare partierna. Den komplexa våtmarken gynnar ett rikt fågelliv. Här häckar arter som smålom, trana, ljungpipare, gluttsnäppa, grönbena, tretåig hackspett, slaguggla och spillkråka. Vissa år påträffas även varfågel och jorduggla.

Fräkensjömyrarna utgör utöver en viktig fågellokal även viktiga livsmiljöer för en rad dagfjärilar, vedlevande insekter och kryptogamer. Bland annat har den ovanliga vedsvampen laxgröppa en av sina få växtplatser i Fräkensjömyrarnas Natura 2000-område. Arten kräver tillgång på gamla, grova och gärna brända tallar.

Trots Fräkensjömyrarnas intryck av vildmarkskaraktär och orördhet kan spår från människan dateras till en period för fem-sex tusen år sedan och framåt. Spår från bete och myrslätter liksom svedjebruk, kolning, skogsbruk och timmerflottning kan skönjas i terrängen. Påverkan har dock varit begränsad i både tid och rum.

Fräkensjömyrarnas höga naturvärden har uppmärksammats åtskilliga gånger, bland annat i landets myrinventering och myrfågelsinventering. På 1980-talet utsågs området till riksintresse för naturvård och 2001 blev området naturreservat.

Vad kan påverka negativt

Fräkensjömyrarnas Natura 2000-område omfattas av Fräkensjömyrarnas naturreservat och dess föreskrifter. Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla myrkomplex, hydrologi och biologiska mångfald, samt utveckla och förstärka skogsbestånden så att de på sikt utvecklas till naturskogslika bestånd. Ett övergripande mål för området är att bevara dess vildmarkskaraktär. Föreskrifter och skötselplan i gällande beslut om naturreservat bedöms på ett fullgott sätt hantera traditionell hotbild, vilken vanligtvis utgörs av skogsbruk och markavvattnande verksamheter, mot de naturtyper och arter som finns inom området. Någon direkt hotbild mot själva Natura 2000-området bedöms därför inte föreligga. Åtgärder som sker i det runtomliggande skogs- och myrlandskapet kan dock indirekt utgöra hot mot de ingående naturtyperna och arterna. En generell hotfaktor för Fräkensjömyrarna, liksom för andra områden, är att ökat kvävenedfall och sur nederbörd på sikt kan medföra negativa effekter för känsliga arter. Contorta-tall är ett främmande trädslag som förekommer i Natura 2000-området och omgivande marker. På sikt kan även brist på skogsbrand utgöra ett hot. Flera av de arter som är utpekade i området är känsliga mot störning av mänsklig aktivitet.

Se även beskrivning av negativ påverkan för utpekade naturtyper och arter.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetillstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk 2017:

- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- För markavvattning råder tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken.
- Tillstånd till torvtäkt krävs enligt 9 kap. miljöbalken.
- Anmälningsskyldighet eller tillståndsskyldighet för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) innebär krav på tillstånd för utsättning av fisk och vattenlevande kräft- och blötdjur.
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken.
- Nästan hela Natura 2000-området är klassat som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.
- Stora delar av Natura 2000-området utgörs av våtmarker som ingår i klass 1 (mycket högt naturvärde) i våtmarksinventeringen.
- Hela Natura 2000-området är skyddat som naturreservat.
- Tjäder, järpe och orre får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övrig tid är de fredade. Övriga ingående fågelarter är fredade året runt (3 § Jaktlagen 1987:259). Fredningen gäller samtliga fågelarters ägg och bon.
- Enligt 4§ Artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder.
- Slaguggla och bivråk tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas, påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Se även beskrivning av gällande regelverk för respektive utpekad art.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

Åtgärder som specificerats i skötselplanen bör genomföras, framförallt vad gäller naturvårdsbränning och röjning av contorta-tall. Förekomsterna av contorta är inte fullständigt dokumenterade, och arten behöver därför eftersökas inför röjningsinsatser. Vid åtgärder ska hänsyn tas till omgivande myrmarker så att inte spårbildning uppstår. I yngre skog (upp till ca 40 år) kan röjningsinsatser göras för att påskynda utveckling av naturskogsstrukturer och gynna lövträd.

Möjligen kan biotopvårdande åtgärder bli aktuella i vattendrag efter särskild utredning.

Hänsyn bör tas till störningskänsliga arter vid planering av friluftsanordningar och skötselåtgärder.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

Areal: 128,17 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom Fräkensjömyrarna finns några större och en mängd små sjöar bland myrmarkerna. Utöver ytan som tas upp här ingår många små myrsjöar också som del i aapamyrkomplexen i området. I de större sjöarna har en viss flottning förekommit. I Kisjöns utlopp finns ännu resterna kvar efter en flottningsdamm och strax söder om Fräkensjön finns rester av dämmen som användes för att lagra vatten inför virkessläppen. Sjöalkning från helikopter görs i de största sjöarna sedan 2002 med mål att förbättra miljön för mört, öring och elritsa. Kalkningen görs med tunga kalkgranuler som endast påverkar vattenmiljön. Sjöarna i området är en viktig del i det stora myrkomplexets betydelse för fågelfaunan.

Myrsjöar är naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Sjöhabitatet omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen. Myrsjöar är normalt relativt små, ofta mindre än 10 ha och sällan över 50 ha). De förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika områden samt i skogslandskapet. Myrsjöarna är naturligt lågproduktiva (fosforhalt mindre än 25 µg/l). Vattnet är påverkat av humussyror; naturligt surt (pH ofta mindre än 6,2) och brunfärgat (färgtalet ofta mer än 100 mg Pt/l). Även sjöar med klarare vatten (lägre färgtal) beroende på lång omsättningstid, men upprätthåller karaktärsarter, strukturer och funktioner, ingår i naturtypen. Sjöar som är påverkade av försurning och ökad humusbelastning ingår i naturtypen eftersom sjöns karaktär ofta består. Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämnda och upprätthåller vattenståndsfluktuationer med naturlig säsongsvariation ingår i naturtypen. Däremot bör sjöar som regelbundet regleras inte ingå i typen eftersom den karaktäristiska gungflyvegetationen påverkas negativt av onaturliga vattenståndsförändringar.

För att den ingående naturtypen myrsjöar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Opåverkad hydrologi (ej reglerad, rensad eller dikad sedan lång tid).
- Tillräckligt god vattenkvalitet med avseende på näringsämnen, miljögifter och grumlande ämnen så att en god eller hög ekologisk status för vattenmiljön uppnås och bibehålls.
- Frånvaro av främmande arter eller fiskstammar.
- Konnektivitet (koppling till andra vattenmiljöer) inom och utanför vattensystemet är en förutsättning för gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen Myrsjöar ska vara minst 128,17 ha. Myrsjön och dess närmaste omgivning ska vara opåverkad från mänskliga ingrepp som dikning eller andra ingrepp som påverkar sjöns hydrologi eller hydrokemi. Strandvegetationen ska bestå av naturlig myrvegetation och orörd strandskog. Halten av näringsämnen i sjön ska vara naturligt låg och sjön ska vara naturligt

lågproduktiv. Vattnet är påverkat av humussyror, naturligt surt och vanligtvis brunfärgat. Förekomst av typiska arter och karaktärsarter ska vara allmän. Främmande arter ska vare sig förekomma i strandzonen eller i vattnet.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Dikning av omgivande våtmark och gungfly.
- Skogsbruk i närområdet; avverkning av strandskog förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i strandzonen.
- Reglering påverkar vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen.
- Regleringskonstruktioner utgör ofta vandringshinder.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter.
- Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

I basininventeringen bedömdes de sjöar av naturtypen som inte ingår i Aapamyrkomplex inte nå upp till fullgod status, och därför bedöms bevarandetillståndet som icke gynnsamt.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 17,11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Större delen av Fräkensjöområdet våtmarker ingår i aapamyrykomplex, men det finns också 17,11 hektar våtmarker i området som inte har kontakt med de större myrkomplexen och istället räknas till naturtyp 7140 Öppna mossar och kärr.

Naturtypen är mycket varierad och omfattar ombrotrofa och minerotrofa, fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrar med en krontäckning mindre än 30 %. De myrtyper eller myrelement som inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolvet med vanligen mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår också. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tubbildningar. Naturtypen indelas i två undergrupper; svagt välvda mossar samt kärr och gungflyn. Myrens hydrologi och hydrokemi är inte starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan mindre, reversibla, ingrepp som orsakat lokal störning finnas i begränsade delar av myren. Slätter kan ha bedrivits under lång tid.

För att den ingående naturtypen öppna mossar och kärr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi.
- Endast torvoxidation orsakad av naturliga förändringar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Naturtypen Öppna mossar och kärr ska vara minst 17,11 ha.

Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. De öppna mossarna och kärren kan variera mellan att vara helt öppna till att ha en krontäckning på upp till 30 %. Vegetationen ska vara karakteristisk för naturtypen och domineras av vitmossor. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Igenväxningsvegetation ska inte förekomma eller endast förekomma i begränsad utsträckning. Det ska finnas typiska arter inom följande grupper: kärlväxter (tämligen allmän) och mossor (allmän-riklig).

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen till myren.
- Våtdeposition av kväveföreningar med effekten att vitmossor minskar och ersätts av gräs, buskar och träd varvid vegetationens sammansättning förändras.
- Exploatering (anläggningar etc.). Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin.
- Brytning av torv.

- Spridning av kalk, aska eller gödande ämnen kan ge vegetationsförändringar i myren. Även spridning i intilliggande områden av sådana ämnen kan genom luftburen deposition eller tillrinning medföra negativa konsekvenser för naturtypen.
- Dikning och andra typer av markavvattnande åtgärder samt dämning påverkar hydrologin och hydrokemin med effekter såsom uttorkning och därmed ökad torvoxidation samt konsekvenser på igenväxningshastighet, erosion, vegetationssammansättning och torvbildning.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Naturtypen lämnas till fri utveckling. Se även beskrivning av åtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Vid basinventeringen besöktes ett stickprov av myrmarkerna i området. Utifrån dessa fältbesök och granskning vid skrivbordet av äldre inventeringar och flygbilder bedömdes att de flesta ytor av denna naturtyp är i god status. Negativt påverkade ytor finns framförallt längs skogsbilvägarna i området, men denna påverkan på hydrologin är lokal och omfattar bara en mindre del av naturtypen i området.

7310 - Aapamyrar

Areal: 696,28 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Myrkomplexen inom Fräkensjöområdet håller mycket hög klass både regionalt och nationellt med representativa exempel på en rad olika myrtyper. Myrmarkerna är av fattig-medelrik typ med arter som taggstarr, kallgräs, vitag och storsileshår i de fattigare delarna. I rikare partier tillkommer arter som småsileshår, gräsull, brunag, myggblomster, sumpnycklar, dvärglumner och björnbrodd. Här är fågelfaunan rik med häckande smålom, trana, ljunpipare, gluttnäppa och grönbena. I aapamyrkomplexet ingår utöver öppna myrar och kärr även myrsjöar och skogbevuxen myr.

Aapamyrar är myrkomplex som är mosaiker av hydrologiskt sammanhängande myrmark. Aapamyr förekommer i alpin och boreal biogeografisk region. Aapamyren är nordlig och bäst utbildad ovan Limes Norrlandicus (Norrlandsgränsen). De sydligaste aapamyrarna förekommer i södra Värmland och Västmanland. Normalt är aapamyrar över 20 hektar och omfattar vidsträckt öppna myrpartier. Aapamyren domineras ofta av kärr eller blandmyr i de centrala delarna. Strängflarkkärr och olika typer av blandmyrar klassas alltid som aapamyr. Andra myrtyper som därutöver kan ingå i ett aapamyrkomplex är t.ex. mossar av nordlig typ, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr, som kan vara fattiga till rika, källor och källkärr, palsmyrar, mader (sumpkärr) och sumpskog på torvmark. Ingående naturtyper klassas som undertyper. Kärren kan vara fattiga till rika samt oligotrofa till mesotrofa. Vissa ingående typer kan ha ett torvdjup som är grundare än 30 cm. Samtliga myrtyper kan vara öppna eller helt trädklädda. Undertypernas trädtäckning följer respektive naturtyp. Inom aapamyren kan tuvor, höljor, dystrofa småvatten, dråg, bäckar och mader förekomma. Morfologiska strukturer i torven i form av tuvor, höljor, strängar, gölar, flarkar och enstaka palsar kan förekomma inom några av de ingående myrtyperna. Myrens hydrologi och hydrokemi är inte starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan mindre, reversibla, ingrepp som orsakat lokal störning finnas i begränsade delar av myren.

För att den ingående naturtypen aapamyrar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi.
- Endast torvoxidation orsakad av naturliga förändringar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Naturtypen Aapamyrar (7310) ska vara minst 696,28 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Strukturer i form av fastmattor, mjukmattor, lösbottnar, strängar och öppna vattenytor ska finnas i myrområdet. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma i naturligt öppna myrområden. För trädbevuxen myrmark ska småskaliga naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Här ska även naturliga hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet påverka dynamik och struktur. Det ska finnas

tämligen allmänt med strukturer/substrat i form av gamla träd, död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar. Främmande arter ska inte finnas i området. Det ska finnas typiska arter som gynnas av lång skoglig-/våtmarkskontinuitet inom grupperna kärlväxter och mossor (tämligen allmän förekomst).

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen till myren.
- Våtdeposition av kväveföreningar med effekten att vitmossor minskar och ersätts av gräs, buskar och träd varvid vegetationens sammansättning förändras.
- Exploatering (anläggningar etc.). Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin.
- Brytning av torv.
- Spridning av kalk, aska eller gödande ämnen kan ge vegetationsförändringar i myren. Även spridning i intilliggande områden av sådana ämnen kan genom luftburen deposition eller tillrinning medföra negativa konsekvenser för naturtypen.
- Dikning och andra typer av markavvattnande åtgärder samt dämning påverkar hydrologin och hydrokemin med effekter såsom uttorkning och därmed ökad torvoxidation samt konsekvenser på igenväxningshastighet, erosion, vegetationssammansättning och torvbildning.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Lämnas till fri utveckling. Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gott för de öppna myrtyperna och småvattnen i komplexet, men inte för de skogbevuxna myrmarkerna. Vid basinventeringen fältbesöktes ett stickprov av myrarna. Med stöd från denna fältinventering och granskning vid skrivbordet av äldre inventeringar och flygbildstolkning bedömdes att merparten av de öppna myrmarkerna håller god status. Negativt påverkade ytor finns framförallt längs skogsbilvägarna i området, men denna påverkan på hydrologin är lokal och omfattar bara en liten del av naturtypen i området.

De skogbevuxna myrmarkerna, som utgör över 20% av komplexens yta, bedömdes dock inte hålla lika hög kvalitet, framförallt på grund av att de påverkats av äldre skogsbruk och saknar viktiga strukturer som gamla träd och död ved i tillräckligt stor utsträckning.

Som en helhet bedöms ändå bevarandetillståndet för naturtypen i området i stort som gynnsamt, då större delen av ytorna håller mycket hög klass.

9010 - Taiga

Areal: 510,56 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Inom Fräkensjömyrarna har ca 510 hektar skogsmark förts till naturtypen 9010 Taiga. Utöver detta finns 149 hektar utvecklingsmark med mål att utvecklas till denna naturtyp. Skogen består mestadels av mager tallskog, och skogsbrand har historiskt sett haft stor betydelse för skogsekosystemen här. Sumpskogsbestand finns också i området i varierande omfattning.

Skogarna är påverkade av en lång brukningshistorik, först som källa för träkol. Senare plockhögs de äldre och grövre träden, och därefter har modernt skogsbruk med röjning, gallring och hyggesbruk påverkat många av bestånden. Enstaka bleckade gammeltallar går att hitta i området som av någon anledning lämnats vid avverkningarna. Kolbottnar och rester av kolarkojor finns spridda i området. Dagens skog i naturreservatet bestod vid tiden för reservatsbildandet till 61% av bestånd över 110 års ålder, och nyckelbiotoper finns noterade spritt över området. Sammantaget innebär det att naturvärden finns kvar även i skogsmarkerna i området trots den långvariga brukningshistoriken och dessa värden har god potential att utvecklas ytterligare inom en överskådlig tid, särskilt om skogsbrand sätts in som skötselmetod.

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog och ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

För att den ingående naturtypen taiga ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Upprätthållande och återintroduktion av extensiv hävd i vissa fall.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetillstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen av Taiga (9010) ska vara minst 510,56 ha. Småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Naturlig hydrologi som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur. Skogens dynamik och struktur ska även påverkas av naturliga störningar så som stormfällningar, brand, översvämningar och insektsangrepp. Skogen ska bestå av olika

trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Strukturer/substrat i form av gamla träd och död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddelar ska finnas i allmän-riklig utsträckning. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Typiska arter som gynnas av skoglig kontinuitet ska förekomma.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Avverkning i olika former reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område med denna naturtyp.
- Brist på dynamiska krafter såsom brand, ras och översvämning.
- Produktionshöjande åtgärder såsom gödsling, markberedning och dikning som även påverkar hydrologin.
- Konkurrens från främmande trädslag.
- Exploatering av området i olika former.
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Betestryck från klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen.
- Nedfall av kväveföreningar med effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt bevarandetillstånd. Större delen av skogsbestånden i området har påverkats av äldre eller nyare skogsbruk i någon omfattning och saknar därför de strukturer som behövs för att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 11,25 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Skogsbevuxen myr förekommer inom Fräkensjömyrarna framförallt som del av aapamyrskomplexen (se denna naturtyp), men mindre förekomster finns också som inte ingår i de större komplexen. Liksom annan skogsmark i området har de skogsbevuxna myrarna berörts av äldre skogsbruk.

Naturtypen omfattar myrar (över 30 cm djupt torvtäcke) som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen ska vara minst 30 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70 %. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog eller taiga. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter. Skogen ska vara av, eller i en relativt nära framtid kunna utveckla, naturskogskaraktär m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från t.ex. markavvattning och torvtäkt. Naturtypen skogsbevuxen myr finns ofta i anslutning till större våtmarksområden (aapamyror och högmossar) och behandlas då som en del av dessa.

För att den ingående naturtypen skogsbevuxen myr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen Skogbevuxen myr ska vara minst 11,25 ha.

Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Småskaliga naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Olika barr- och lövträdsarter ska förekomma i trädskiktet vilket ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Förekomsten av strukturer/substrat i form av gamla träd ska minst vara tämligen allmän och förekomsten av död ved i olika former ska minst vara måttlig. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Det ska finnas typiska arter som gynnas av lång kontinuitet för myr och skog.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot naturtypen:

- Brist på dynamiska krafter såsom brand och översvämning.
- Avverkning i olika former reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område

med denna naturtyp.

- Produktionshöjande åtgärder inom skogsbruket såsom gödsling och markberedning.
- Nedfall av kemiska ämnen. T.ex. svavel-, metall- och kväveföreningar. Sistnämnda med effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.
- Betestryck från klövvilt som kan påverka trädföryngringen.
- Exploatering.
- Brytning av torv.
- Tillförsel av kalk eller aska kan ge vegetationsskador (främst mossor och lavar).
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Markskador och dikning som förutom att det ger mekaniska skador även påverkar hydrologin.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Naturtypen lämnas till fri utveckling.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt bevarandetillstånd. Liksom annan skogsmark i området har de skogsbevuxna myrarna berörts av äldre skogsbruk, vilket innebär att strukturer som gamla träd och död ved inte finns i tillräcklig omfattning för att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd.

1352 - Varg, *Canis lupus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fräkensjömyrarna berörs av ett vargrevir.

Vargen har stor förmåga att anpassa sig till vitt skilda miljöer. Den kan fortleva i öppna miljöer som myrar och jordbruks- eller fjälltrakter till mer sammanhängande skogsmark. Skogen kan utgöras av produktionsskogar lika väl som urskogar, lövdominerade skogar eller tallhedar. En viktig förutsättning är att området är rikt på vilt, helst med inslag av större hjortdjur som älg, rådjur eller ren.

Vargen är ett socialt djur och lever normalt flockvis (familjegrupper). Dessa grupper splittras delvis i samband med parningstiden som infaller i mars-april. I en vargflock föder vanligtvis endast en tik ungar och dessa blir könsmogna vid knappt två års ålder. Dräktighetstiden är cirka 65 dygn. Antalet valpar varierar stort, men sex utgör ett medelvärde. Lyan där ungarna föds är ofta en enkel hålighet grävt i en sandbacke eller i en bergsskrevla.

Arten hävdar revir och jagar över arealer i storleksordningen flera 10-tals kvadrat-mil. Den kan, då den söker partner, förflytta sig mycket långa sträckor (50-100 mil).

Bevarandemål

Natura 2000-området ska tillsammans med det omgivande landskapet erbjuda goda förutsättningar för förekomst av arten i området genom bland annat tillgång till lämpliga platser för födosök/reproduktion. Mål med avseende på bland annat populationsstorlek för en långsiktigt livskraftig vargstam hanteras i den regionala förvaltningsplanen för stora rovdjur i Värmlands län.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Illegal jakt.
- Det finns stora farhågor att inavel kan få en tydligt märkbar effekt om inte nytt genmaterial tillförs den skandinaviska populationen. Nyligen genomförda genetiska undersökningar tyder på att den skandinaviska stammen härstammar från ett enda par, men att ytterligare en hane invandrade till Sverige 1990-91.
- Rävskabb har konstaterats hos varg vilket kan hämma stammens tillväxt.
- Bil- och tågtrafik är viktiga mortalitetsfaktorer.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och är en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 2 och 4 stycket 4§ artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa arten eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatsen.
- Enligt 3§ Jaktlagen får arten inte fångas eller dödas om det inte uttryckligen är tillåtet vid jakt enligt andra delar av jaktlagstiftningen. När viltet är fredat gäller det även dess bon.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet i området bedöms som gynnsamt. Vargpopulationen i Sverige är dock fortfarande relativt liten och därför bräcklig varför statusen inte är gynnsam på en biogeografisk nivå, vilket i förlängningen kan ge märkbar effekt även på områdesnivå.

1361 - Lodjur, Lynx lynx

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Lodjuret kräver viltrika marker för att få tillräckligt med föda. Lodjuret förekommer i stor utsträckning i kuperade och från människan ostörda marker där det finner skydd. Hemområdet kan innefatta såväl skog som jordbrukstrakter eller andra mer eller mindre öppna marker. Lodjurets hemområde för honor är 3-5 kvadratmil och för hanar 6-10 kvadratmil.

Parningstiden infaller i början av mars och dräktighetstiden är cirka 65 dygn. Ungarna, 1-4 per kull, föds i en bergsbrant eller på en annan skyddad plats. Ungarna följer modern upp till tio månader och diar ännu i december. Separeringen från modern sker normalt vid parningstiden i mars. Lodjuret kan, då den söker revir eller partner, förflytta sig tiotals mil.

Födan utgörs av allt från gnagare till större djur som rådjur och ren.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår beroende på D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smålom har observerats inom Fräkensjömyrarna under häckningstid med 1-2 par under flera tillfällen de senaste 10 åren. Lämpliga häckningsplatser och födosöksplatser finns inom området. Minst 5 småtjärnar har vid fältinventering bedömts lämpliga för smålomshäckning.

Lämpliga häckningsplatser för smålommen utgörs i allmänhet av små och fisktomma skogstjärnar och myrgölar med flacka, gungflyartade stränder och med små gungflyholmar. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktigt då arten är störningskänslig främst under ruvningen (mitten av maj - början av juli i södra Sverige). Arten är långlivad art med relativt låg reproduktion. Under häckningstid utsträcks provianteringstureorna till fiskrika vatten upp till cirka en mil från häckningslokalerna. Smålommen är en flyttfågel som närmast övervintrar i södra Östersjön.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 1300-1900 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten smålom ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till områden med minimal mänsklig störning speciellt under ruvningsperioden t.ex. friluftsliv (framtagna vädjandeskyltar av Projekt Lom kan nyttjas till detta).
- Ostörd hydrologi i häckningstjärnen.
- Fisktomt häckningsvatten.

Bevarandemål

Målsättningen är att smålommen ska häcka i området med minst ett par. Lämpliga områden för häckning och födosök ska finnas i området.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten i området:

- Försurning och därmed högre risk för ökade halter av biotillgängliga tungmetaller (t.ex. kvicksilver). Detta kan innebära utglesade bestånd av bytesfisk i viktiga fiskevatten och gifteffekter även hos fåglarna (med t.ex. försämrad reproduktion som följd).
- Markavvattningsåtgärder eller markskador som påverkar häckningstjärnarna eller dess närområde medför ett lägre vattenstånd varvid lommarna inte kommer upp till boplatserna. Häckningsöar kan även bli landfasta, vilket ökar risken för predation.
- Ökat kvävedofall som ger igenväxning av häckningstjärnar (på lång sikt).
- Mänsklig störning på häckningslokalerna.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

För att undvika onödig störning får rastplatser och liknande anläggningar ej placeras i direkt anslutning till artens häckningslokal. Likaså bör stigar/leder och vägar ej dras i närheten av häckningsplatsen (minst 250 m avstånd, i öppen terräng längre avstånd). Det finns redan framtagna vädjandeskyltar (Projekt Lom) som informerar om arten. Dessa bör nyttjas vid särskilt störningskänsliga häckningslokaler.

Se även beskrivning på områdesnivå för allmänna bevarandeåtgärder.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Vid senaste uppföljningstillfället observerades häckande smålom vid minst 1, troligen 2, tjärnar inom området.

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storlom häckar inom Fräkensjömyrarna med minst 2 par (underlag: uppföljning av fåglar på våtmarker 2017).

Storlommen behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, dvs. fiskar, i viss mån vatteninsekter. Den behöver även lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär, belägna i klarvattenssjöar (oligotrofa och mesotrofa), i sällsynta fall längs ostkusten.

Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden.

Arten är långlivad art med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt.

Under häckningen rör sig arten normalt inom 1-10 km radie från häckningslokalerna.

Storlommen övervintrar dels i östra Medelhavet och Svarta havet, dels i mindre utsträckning i västra Europa. Övervintrar även regelbundet längs södra Sveriges kuster.

För att den ingående arten storlom ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till områden med minimal mänsklig störning speciellt under ruvningsperioden t.ex. friluftsliv (framtaga vädjandeskyltar av Projekt Lom kan nyttjas till detta).
- Ostörd hydrologi (låg grad av regleringspåverkan) under häckningsperioden.
- God tillgång på lämpliga bytesdjur (fiskar etc.) i häckningsvatten som innehåller skär eller småöar med lämpliga boplatser.

Bevarandemål

Storlom ska förekomma inom området. Lämpliga områden för häckning och födosök ska finnas inom området.

Negativ påverkan

Med utgångspunkt från områdets lokala förutsättningar bedöms de främsta hoten mot storlommen utgöras av:

- Största hotet utgörs förmodligen av mänsklig störning på häckningslokalerna under häckningsperioden genom ilandstigning på häckningsskär, badande, båtsport och sportfiske. Sådan störning ökar risken för äggpredation.
- Onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, som kan omintetgöra eller försena häckningen, vilket i det senare fallet ökar risken för mänsklig störning då den infaller under semesterperioden.
- Miljögiftspåverkan kan inte uteslutas. En ökad risk för exponering av giftiga metaller kan finnas för lommar som söker föda i sura sjöar. Försurning leder även till utarmning av fiskbestånd och därmed minskat födounderlag.
- Sannolikt, men inte klarlagt, finns en ökad dödlighet bland vuxna fåglar i samband med användningen av nylonnät för fiske.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Storlommen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under

deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av storlom, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Storlommen är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Storlommen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Storlommen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandetillstånd

Vid uppföljningen 2017 observerades två häckande storlomspar. Utöver detta finns flera rapporter av spelande individer från de senaste 15 åren. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sångsvan häckar åtminstone tidvis i Fräkensjömyrarna med 1-2 par enligt observationer gjorda de senaste tio åren. Lämplig livsmiljö finns i området. Arten har föreslagits läggas till listan med utpekade arter i området, men regeringsbeslut är ännu inte taget.

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt bopplatsen. Sångsvanen blir könsmogen först vid 4 års ålder och fram till dess för de unga svanarna en kringdrivande tillvaro i stora landskapsavsnitt. Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 4700-7300 par. Arten har ökat nästan explosionsartat efter början av 1900-talet, då den närmade sig utrotning på grund av bl.a. jakt med bara cirka 20 häckande par kvar på avsides belägna lokaler i Lappland. Sedan 1950-talet har den också etablerat sig i södra Sverige, där den numera är vanlig och delvis ersatt knölsvanen i gårdsdammar och liknande. De senaste 30 åren har arten ökat med mellan 800 och 1200 %.

För att den ingående arten sångsvan ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till områden med låg grad av mänsklig störning speciellt under ruvningsperioden (t.ex. friluftsliv).
- Ostörd hydrologi i häckningsvattnet.

Bevarandemål

Sångsvan ska finnas som häckande art i området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i orörda och ostörda våtmarksmiljöer.

Negativ påverkan

Med utgångspunkt från områdets lokala förutsättningar bedöms de främsta hoten mot sångsvanen utgöras av:

- Intensiv och/eller långvarig mänsklig störning på häckningslokalerna.
- Dikning/torrläggning.
- Predation från rovdjur (predation på ägg/ungar från mink, korp och räv och ibland på vuxna fåglar av havsörn).

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Sångsvanen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av sångsvan, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Sångsvanen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Sångsvanen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

- Sångsvanen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Lämplig livsmiljö finns i området och ruvande sångsvan observerades vid det senaste uppföljningstillfället. Häckningsframgången är dock okänd.

A072 - Bivråk, Pernis apivorus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Observationer av bivråk inom Fräkensjömyrarna saknas för de senaste 15 åren i artportalen. Observationer finns dock från kringområdet och det finns anledning att tro att arten även utnyttjar Fräkensjömyrarna. Området är dåligt besökt av ornitologer och det är generellt ont om rapporterade observationer av fåglar från de senaste 10 åren.

Bivråken häckar med de högsta tätheterna i högproduktiva skogsområden. I södra Sverige är den optimala miljön ett småbrutet blandskogskogslandskap i närheten av en sjö eller något vattendrag. Förekomsten av äldre och luckrika skogsbestånd, gärna omväxlande med naturbetesmarker och med ett stort inslag av bryn, gynnar förekomsten av getingar vars larver bivråken föder upp sina ungar med. Förekomst av äldre skog rik på lövträd och med närhet till fuktskog, kärr och andra våtmarker är fördelaktigt under försommaren då de gamla fåglarna till stor del livnär sig på småfågelungar (bl.a. trastar), men även av grodor och troligen till viss del även av humlelarver och -puppor. I äldre tid torde kombinationen av fuktskog, skogsbete och hagmarker ha utgjort mycket viktiga miljöer.

Andelen barrskogshäckningar ökar av lättförståeliga skäl norrut i landet. Bindningen till högproduktiva marker består emellertid, eller kanske rent av förstärks något i norra Sverige där arten oftast uppträder i anslutning till skogsimpediment på gammal jordbruksmark eller i rik ängsgranskog.

Aktivitetsområdena är normalt mycket stora; under försommaren födosöker de gamla fåglarna mestadels inne i skogarna inom en areal av cirka 25-50 km². Under senare delen av sommaren födosöker fåglarna över betydligt större ytor, i många fall upp emot eller över 100 km², varvid getingrika lokaler besöks av bivråkar från ett flertal revir. Bivråken övervintrar i tropiska Västafrika, norr om Ekvatorn.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

A094 - Fiskgjuse, Pandion haliaetus

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten har föreslagits att läggas till de utpekade arterna i området men regeringsbeslut är inte taget ännu. Det finns äldre rapporter om häckande fiskgjuse i området (fram till 2006), och det finns anledning att tro att arten fortfarande häckar där trots att det saknas rapporter från senare år. Området är dåligt besökt av ornitologer och det är generellt ont om rapporterade observationer av fåglar från de senaste 10 åren.

Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup. Den fiskar i såväl eutrofa som oligotrofa sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från bopplatsen). Fiskgjusen häckar i en stor del av Sverige, utom i fjällen och på Gotland. Arten är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det absolut vanligaste trädslaget är tall där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Arten är en flyttfågel.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 3400-4700 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten fiskgjuse ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till områden med minimal mänsklig störning, som t.ex. friluftsliv, speciellt under häckningstid (framtagna vädjandeskyltar kan nyttjas till detta).
- God tillgång på lämpliga bytesfiskar, gärna i vattenområdet närmast häckningsplatsen.

Bevarandemål

Fiskgjuse ska förekomma i området med minst ett par. Lämpliga häckningsplatser och födosöksmiljöer ska finnas i området.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Mänsklig störning på häckningslokalerna under häckningsperioden från badande, båtsport, kanoting och sportfiske.
- Försurning av sjöar kan medföra sämre födotillgång samt en ökad exponering för giftiga metaller.
- Skogsavverkning utan hänsyn till fiskgjusens boträd eller presumtiva boträd utgör en fara inom vissa områden, eftersom tillgången på lämpliga träd då minskar.
- Miljögiftspåverkan kan inte uteslutas. Exponeringen för klorerade kolväten har minskat sedan 1970-talet då dessa miljögifter orsakade en ökad fosterdödlighet och sönderruvning av ägg på grund av skalförtunning. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen med potentiella negativa effekter (t.ex. bromerade flamskyddsmedel).

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Fiskgjusen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.

- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av fiskgjuse. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av fiskgjuse.
- Fiskgjuse tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Fiskgjusen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Fiskgjusen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Se även bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

För fiskgjuse saknas rapporter om häckningar och häckningsframgång för de senaste 10 åren. Bevarandetillståndet bedöms därför som oklart.

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Järpe förekommer i Fräkensjömyrarna, men antalet rapporterade fynd är få de senaste 15 åren. Det är oklart om detta beror på att området är dåligt eftersökt eller att arten endast förekommer i liten utsträckning. Området är dåligt besökt av ornitologer och det är generellt ont om rapporterade observationer av fåglar från de senaste 10 åren.

Järpen förekommer i större delen av Sverige men saknas på Gotland och Öland liksom i fjällen. Den vill ha tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10 % för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhjängen samt björknopp. I omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av täta granbestånd. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25-50 ha). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Ungfågelspridningen kan röra sig om i storleksordningen någon eller några km. Arten är en stannfågel.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 90 000-156 000 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten järpe ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör den ha tillgång till områden med förekomst av skydd i form av framför allt täta skogsbestånd med självföryngring av gran med inslag av lövträd.

Bevarandemål

Järpe ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av tät granskog med lövinslag på fuktig mark med god tillgång på insekter.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten i Fräkensjömyrarna:

- Markavvattning som minskar förekomsten av våta och fuktiga områden och därmed insektstillgången, vilken är viktig för skogshönsens kycklingar.
- Gallring och röjning i barrskog i anslutning till surdråg, alkärr och andra lövträdsrika partier.
- Jakt.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Järpen får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av järpe som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Järpen är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda

djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Inom området bedöms lämplig livsmiljö för järpe finnas. Avsaknad av rapporterade observationer under häckningstid gör dock att bevarandetillståndet bedöms som oklart.

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fräkensjömyrarna är ett viktigt häckningsområde för tjäder. Arten rapporteras regelbundet i samband med jakt och skogsfågeltaxering. Observationer av tjäder med kycklingar har gjorts flera gånger inom den senaste tioårsperioden.

Tjädern häckar i större delen av Sverige utom på Gotland och på Öland. Den kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd, den rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 25 kvadratkilometer. I dessa områden måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Vintertid kräver arten förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnar sig på spåda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnar sig på insekter. Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Arten är en stannfågel.

Populationsstorleken av tjäder i Sverige 2008-2012 uppskattades till 240 000-458 000 par. Arten har på längre sikt minskat i Götaland och södra Svealand, men stammen bedöms ha varit stabil totalt i Sverige de senaste 15 åren (tre generationer). Resultat baserat på standarddrutter i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

För att den ingående arten tjäder ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör den ha tillgång till större sammanhängande skogsområden som innehåller en variation med avseende på successionsstadier och våta/fuktiga områden (sumpskog, kärr, myr, bäckdråg).

Bevarandemål

Tjäder ska regelbundet finnas i området. Här ska finnas skyddade spelplatser i äldre naturskogsartade skogsbestånd samt tillgång till våtmarker. Dessa miljöer ska ha en god tillgång på föda (bl.a. insekter, tallbarr och tuvull) samt erbjuda arten goda möjligheter till reproduktion.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Storskaligt skogsbruk, t.ex. fragmentering främst på landskapsnivå och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna.
- Störning vid spelplatser.
- Markavvattning som minskar förekomsten av våta och fuktiga områden och därmed insektstillgången, vilken är viktig för skogshönsens kycklingar.
- Jakt.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Tjädern får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och

bon.

- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av tjäder som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Tjädern är upptagen i Bilaga II i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livssmiljö för tjäder bedöms finnas i området. Ett flertal observationer under häckningstid i området och dess närområde medför att bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt. En preliminär beräkning utifrån data från de återkommande skogshönsinventeringarna 2004-2006 tyder på att populationen är stabil, men en djupare analys behövs där även de senaste årens inventeringar tas med i beräkningarna.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Minst fyra par trana häckar inom Fräkensjömyrarna enligt uppgifter från uppföljningen av fåglar på våtmarker 2017.

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km².

Bevarandemål

Trana ska förekomma i området. Detta ska erbjuda lämpliga och skyddade häckningsmiljöer för arten i form av öppna myrmarker med god tillgång på föda, såsom insekter och grodor.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Kraftiga vattenståndsförändringar, t.ex. beroende på vattenreglering, som gör att grunda områden blir torrlagda eller för djupa.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningsleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Tranan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsler.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av trana. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av trana.
- Tranan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Tranan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Tranan är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Området bedöms innehålla lämplig livsmiljö för trana. Området bedöms kunna inrymma flera par, vid den senaste uppföljningen observerades 4 par. Påvisad häckning samt regelbundna observationer av arten under häckningstid i området medför att bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ljungpipare har observerats i häckningstid i Fräkensjömyrarna, men rapporter saknas för de senaste 5 åren. Den observerades inte vid den senaste uppföljningen av fåglar på våtmarker i Fräkensjömyrarna (2017).

Ljungpiparen häckar huvudsakligen i fyra olika miljöer. I norra Sverige är det en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar. Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Ljungpiparen är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 ha som arten finns på alla mossar. De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket. I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

A166 - Grönbena, Tringa glareola

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbena förekommer som häckfågel i Fräkensjömyrarna. Vid den senaste uppföljningen av våtmarksfåglar (2017) observerades spelande grönbena på tre platser i området, en spelande fågel på varje ställe.

Grönbenan är en vanlig häckfågel i mellersta och norra Sverige. I södra Sverige är arten betydligt ovanligare. Lämpliga häckningsmiljöer för grönbenan utgörs av sankastränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Arten övervintrar främst i tropiska Afrika.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 97 000-167 000 par. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige. Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar också en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet. Den totala populationen i Sverige visar dock inte någon minskande trend under perioden 2001-2012.

Bevarandemål

Grönbena ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i orörda våtmarksmiljöer.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Utebliven hävd på sankastränder (sydsvenska beståndet). Minskande hävd av raningar och silängar (norra Sverige).
- Dikning av myrmark som bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr (tidigare och främst södra Sverige).
- Storskalig torvbrytning (främst norra Sverige och eventuellt ökande hot).
- Minskad eller upphörd hävd.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt av arten utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningssleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Grönbenan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av grönbena, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Grönbenan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Grönbenan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Grönbenan är listad i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig häckningsmiljö för grönbena bedöms finnas i området. Regelbundna observationer av flera spelande individer under häckningstid i området medför att bevarandetillståndet troligen är gynnsamt.

A220 - Slaguggla, *Strix uralensis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Slaguggla förekommer inom ett större skogsavsnitt där Fräkensjömyrarnas Natura 2000-område ingår.

Slagugglan häckar i skogsmark, oftast i anslutning till myrar, hyggen och inägor. Den förekommer från mellersta Värmland - mellersta Västmanland - mellersta Uppland norrut till Lule Lappmark och norra Norrbotten. Beståndet i Sverige har ökat med 10-40 % de senaste 30 åren, men förmodligen varit ganska stabilt de senaste 10 åren. Populationsstorleken 2008-2012 uppskattades till 2000-3400 par. En starkt bidragande orsak till ökningen har varit uppsättning av ett stort antal specialkonstruerade holkar på ideella initiativ.

Arten jagar över arealer i storleksordningen mellan 5 och 12 kvadratkilometer. Etablerade par är mycket stationära och p.g.a. bristen på lämpliga boplatser stannar de i reviren året runt även under dåliga år.

För att den ingående arten slaguggla ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på lämplig föda, främst i form av olika smågnagare. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter.
- Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av ihåliga träd, framför allt s.k. skorstenstubbar. Sådana stubbar bildas när stora träd bryts av t.ex. vid ett gammalt spillkråkehål. Eftersom det råder en akut brist på naturliga boplatser häckar en stor del av beståndet numera i specialuppsatta holkar.
- Tillgång på lämpliga jaktmarker. Arten häckar främst i gles barr- och blandskog i anslutning till lämpliga födosöksområden i form av öppen mark såsom myrar, kalhyggen och småskaligt jordbrukslandskap.

Bevarandemål

Slaguggla ska förekomma inom området. Lämpliga miljöer och strukturer för häckning och födosök ska förekomma i området.

Negativ påverkan

Med utgångspunkt från områdets lokala förutsättningar bedöms de främsta hoten mot slagugglan utgöras av:

- Brist på lämpliga boträd. Det moderna skogsbruket utgör det absolut största hotet. För att upprätthålla beståndet av arten i Sverige krävs en kontinuerlig tillgång på håligheter i träd (tall, asp, ek) av grova dimensioner, något som är betydligt vanligare i naturskogsbestånd än i dagens hårt brukade skog.
- Mänsklig störning på häckningsplatser.
- Olovlig jakt.
- Försämrad tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av ensartade monokulturer av barrträd, upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Slagugglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under

deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av slaguggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen (2007:845) förbjuder förvaring av levande exemplar av slaguggla.
- Slagugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas.
- Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13-14 och förordningen om vattenverksamhet).
- Slagugglan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämpliga miljöer för slaguggla finns i området. Återkommande observationer av arten i området och dess närområde innebär att bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråka förekommer inom Fräkensjömyrarna, men omfattningen är okänd. Området är dåligt besökt av ornitologer och det är generellt ont om rapporterade observationer av fåglar från de senaste 10 åren.

Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 1001 000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige. Arten behöver tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Fodosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m., gärna i rotrötad gran efter hästmyror.

Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Tillgång behövs till lämpliga häckningsträd, främst i form av grov asp, tall eller bok. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år.

Bevarandemål

Spillkråka ska förekomma regelbundet i området. Det ska finnas lämpliga födosöks- och häckningsmiljöer i form av äldre barr- och blandskogar med inslag av grövre asp och tall med god tillgång på insekter (bl.a. myror).

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Det moderna skogsbruket, vilket lett till minskad lövandel, ökad granandel och mer homogena bestånd i främst södra och mellersta Sverige.
- Brist på lämpliga boträd på grund av en lägre medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter.
- Stubbrytning minskar förekomsten av hästmyror som är huvudfödokällan.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Spillkråkan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplåtar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av spillkråka, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Spillkråkan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för spillkråka bedöms finnas i området. Några observationer av arten har inte rapporterats under senare tid, men eftersom området är sparsamt besökt av ornitologer går det inte att dra några slutsatser utifrån detta. Bevarandetillståndet bedöms som oklart.

A241 - Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tretåig hackspett har observerats i Fräkensjömyrarna, men från de senaste 15 åren finns bara en rapport om häckning. Eftersom området är dåligt besökt finns anledning att anta att arten ändå finns kvar i området. Området är dåligt besökt av ornitologer och det är generellt ont om rapporterade observationer av fåglar från de senaste 10 åren.

Tretåig hackspett är huvudsakligen en stannfågel som dock kan röra sig lite längre sträckor vintertid. Häckningsreviret är i storleksordningen 25100 ha.

Tillgång behövs till lämpliga häckningsmiljöer i form av skog med ett stort inslag av döda eller döende träd. I Sverige hittar man den idag främst i de av skogsbruket relativt sett mindre påverkade barrskogsområdena i Norrland, huvudsakligen i olikåldrig naturgranskog med kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd och högstubbar och ofta i sumpskogar. Arten kan även förekomma i flera andra skogstyper så länge kraven på rik födotillgång i form av vedlevande insekter är tillgodosedda. Häckningar har t.ex. konstaterats på brandfält, i lövbrännor och i äldre alstrandskog.

Arten är specialist på barkborrar (både larver och vuxna individer). Eftersom barkborrarna ofta har efemära massuppträdanden är tretåig hackspett mer rörlig än många andra hackspettar. Den är till viss del anpassad till att utnyttja massförekomster av barkborrar i samband med bränder, stormfällan och liknande skador på skog. Vintertid torde den dubbelögade bastborren (*Polygraphus poligraphus*) vara en mycket viktig födoresurs. Jämförelser av tillgången på stående död ved med kvarsittande bark i svenska och schweiziska revir visar att mängden substrat måste överstiga 1015 m³/ha eller utgöra cirka 5% av den stående biomassan inom en areal av cirka 100 ha.

Bevarandemål

Tretåig hackspett ska förekomma i området. Det ska finnas lämpliga födosöks- och häckningsmiljöer i form av olikåldrig naturskog med stort inslag av döda eller döende träd med god tillgång på vedlevande insekter.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Det moderna intensiva skogsbruket som lett till en kraftig minskning av arealen opåverkad skog och därmed en minskning av den samlade förekomsten av död ved i skogen. Även omfattande dikning av sumpskogar har lett till en minskning av det totala livsutrymmet för arten.
- Fragmentering av lämpliga häckningsmiljöer, såväl på beståndsnivå som på landskapsnivå, som bidrar till att splittra beståndet.
- Brist på skogsbränder. Insekter på döda och skadade träd efter skogsbrand är en viktig födokälla för tretåig hackspett.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Tretåig hackspett är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även

förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av tretåig hackspett, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

- Tretåig hackspett är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för tretåig hackspett bedöms finnas i området. Endast en häckning har rapporterats av arten i området de senaste 15 åren, men eftersom området är sparsamt besökt av ornitologer är det svårt att dra några slutsatser utifrån detta. Bevarandetillståndet bedöms som oklart.

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Optimala miljöer för törnskatan karaktäriseras av jordbruksmark eller kalhyggen utan fröträd och/eller högskärmar. Törnskatan föredrar hyggen som planteras med gran. Denna miljö finns inte i området, och arten har inte rapporterats från området de senaste 25 åren. Därför har Länsstyrelsen i Värmlands län, i samband med kvalitetssäkringen av länets Natura 2000-områden, föreslagit till regeringen att arten tas bort som utpekad från området.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.s.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten orre har påträffats ett flertal gånger i Fräkensjömyrarna under den senaste tioårsperioden. Observationerna gäller främst spelande fåglar under våren.

Orren häckar på hedar, mossar och i skogsmark samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder i hela landet utom på Öland. Arten har minskat kraftigt i Sverige de senaste 30 åren (48-65 %), men ökat de senaste 10 åren (4-38 %). Populationen har dock varit relativt stabil de senaste 15 åren (tre generationer). Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar inte någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 129 000-222 000 par. Under sommarhalvåret är födan varierad, där vegetabilier dominerar (bl.a. blåbärsblom är en viktig komponent), medan björkknoppar är den viktigaste födan under vinterhalvåret. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 25-75 kvadratkilometer.

För att den ingående arten orre ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på häckningsmiljöer såsom mossar och tidiga successionsstadier efter skogsbränder.
- God tillgång på insekter är mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.
- God tillgång på björkknoppar under vinterhalvåret.

Bevarandemål

Orre ska regelbundet förekomma inom området. Det ska finnas spelplatser och lämpliga häckningsmiljöer med god tillgång på insekter.

Negativ påverkan

Med utgångspunkt från områdets lokala förutsättningar bedöms de främsta hoten mot orren utgöras av:

- Minskad förekomst av lämpliga miljöer såsom stora ljunghedar.
- Ökad täthet i skogen genom avsaknad av skogsbränder, upphört skogsbete och genom att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned.
- Det betydligt mindre skapandet av stora brandfält med efterföljande lövuppslag från naturliga bränder genom att dessa som regel släcks direkt.
- Skogsbrukets inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar istället för lövrika, luckiga och flerskiktade skogar har minskat födounderlaget, t.ex. björkknoppar vintertid.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Orren får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av orre som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i

artskyddsförordningen).

- Orren är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Avskjutningsstatistik rapporteras in till Länsstyrelsen för varje jaktsäsong och skogsfågelinventeringar görs återkommande i området. Materialet är dock svåröverskådligt och behöver bearbetning.

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för orre bedöms finnas i området. Regelbundna observationer av orrar i spel- och häckningstid medför att bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:**A160 - Storspov, Numenius arquata**

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storspov är sedan tidigare regeringsgodkänd för området. Resultat baserat på standarddrutter i Värmland 2002-2013 visar en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet. I Fräkensjömyrarna finns de senaste 10 åren endast en observation av arten. Arten observerades inte heller vid uppföljning av fåglar på våtmarker 2017. Därför har Länsstyrelsen i Värmlands län, i samband med kvalitetssäkringen av länets Natura 2000-områden, föreslagit till regeringen att arten tas bort från området. Ändringen har rapporterats in men ännu inte beslutats av regeringen.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

A164 - Gluttsnäppa, *Tringa nebularia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Gluttsnäppa observerades med en spelande individ vid den senaste uppföljningen av fåglar på våtmarker i Fräkensjömyrarna (2017).

Gluttsnäppan är en medelstor vadarfågel som häckar i anslutning till myrar, helst små till medelstora myrar omslutna av skog. I Sverige förekommer den norr om en tänkt linje mellan mellersta Värmland och nordvästra Gästrikland. Det finns inga tecken på betydande förändringar av populationsstorleken i Sverige. Resultat baserat på standardrutter i Värmland visar dock en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet under senare tid (2002-2013).

Bevarandemål

Gluttsnäppa ska förekomma inom området. Lämpliga miljöer för häckning och födosök ska finnas i området.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Dikning av myrmark som bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr (tidigare och främst södra Sverige).
- Storskalig torvbrytning (främst norra Sverige och eventuellt ökande hot).
- Skogsbruk i anslutning till myrmarker.
- Stora förändringar i vattenstånd under häckningstid kan leda till att våtmarksfåglar avbryter häckningen.
- Giftspridning.
- Övergödning av vattenmiljön.
- Predation av mink.
- Mänsklig störning i närheten av häckningsplatser.
- Etablering av vindkraftverk eller annan större anläggning i närheten av häckningsområden eller vid födosöksområden. Storvuxna fåglar är mest utsatta.
- Jakt av arten utomlands.
- Negativa biotopförändringar i övervintringsområden och utmed flyttningsleder.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Gluttsnäppan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsler.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av gluttsnäppa, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Gluttsnäppan är upptagen i bilaga III (skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).
- Gluttsnäppan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).
- Gluttsnäppan är listad i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Spelande eller varnande individer har observerats vid två tillfällen inom häckningstid under de senaste åren. Bevarandetillståndet är troligen gynnsamt, men det går inte att bedöma säkert utifrån de få rapporter som finns.

A165 - Skogssnäppa, Tringa ochropus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skogssnäppa är sedan tidigare regeringsgodkänd för området. I Fräkensjömyrarna fanns de senaste 10 åren ingen registrerad observation av arten. Därför har Länsstyrelsen i Värmlands län, i samband med kvalitetssäkringen av länets Natura 2000-områden, föreslagit till regeringen att arten tas bort från området. Ändringen har rapporterats in men ännu inte beslutats av regeringen. Vid senaste uppföljningen av fåglar på våtmarker (2017) observerades dock en varnande individ på ett ställe i området.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Beskrivs ej på grund av att det är en D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

Utvecklingsmark

I Natura 2000-området finns 149 hektar utvecklingsmarker med målsättning att utvecklas till naturtyp 9010 Taiga. Se närmare under beskrivning för naturtypen.

Dokumentation

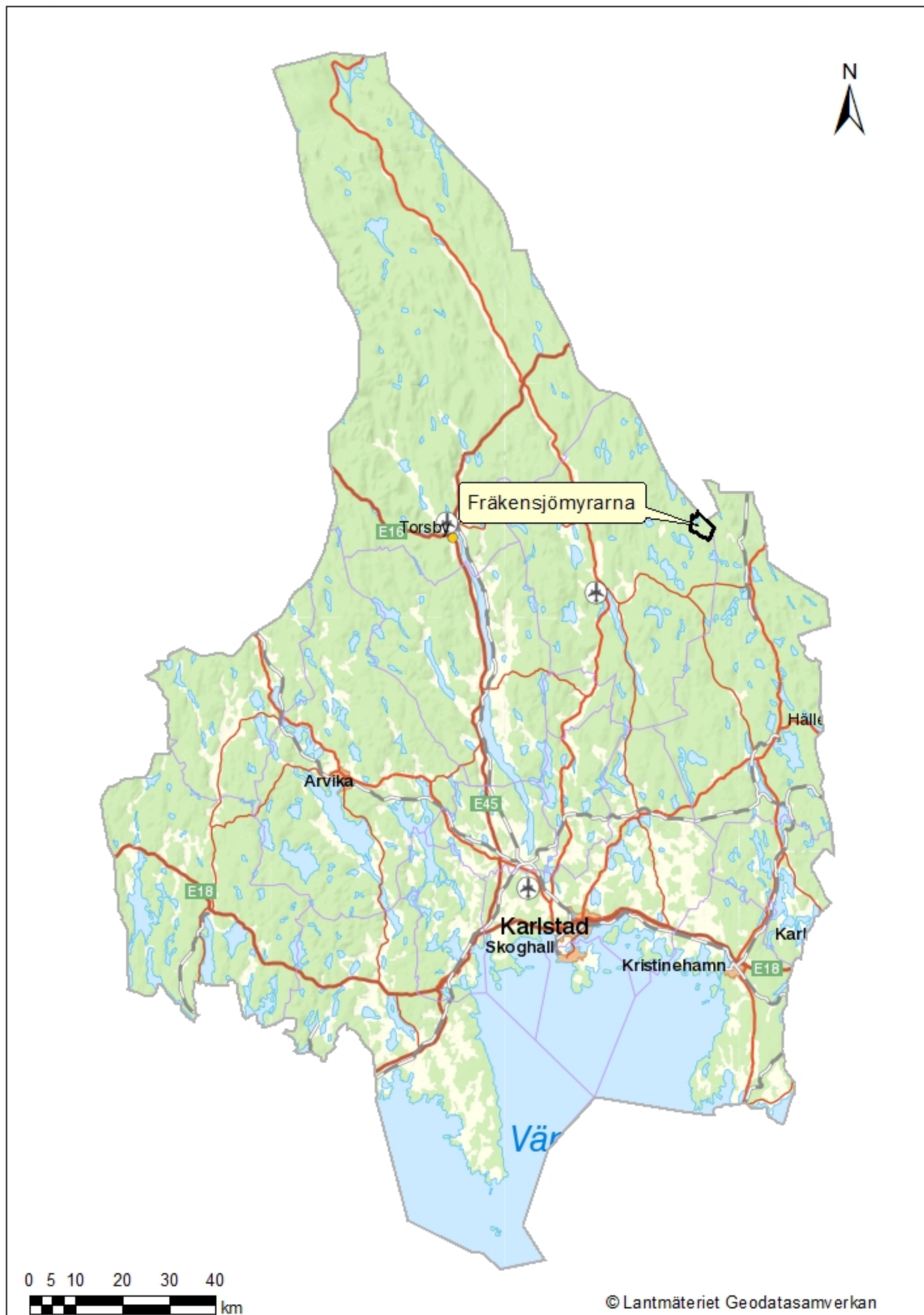
Följande underlag har använts vid sammanställningen av bevarandeplanen:

- ArtDatabanken SLU. Artfakta. (<http://artfakta.artdatabanken.se>)
- ArtDatabanken. 2014. Sammanställning av populationsuppgifter för fåglar från artikel 12-rapporteringen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Opublicerat material.
- ArtDatabanken. 2017. Nationellt skyddsklassade arter 2017-02-23. (<http://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/fynddata/skyddsklassade-arter/>)
- Artportalen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Artuppgifter, sökning 2017-09. (<http://www.artportalen.se>)
- Fransson, S och Sjörs, H. 1977. Myrinventering i Värmland. (opublicerad).
- Lonnfors, P-Å. 1998. Fräkensjöområdet – Inventering av nyckelbiotoper. Länsstyrelsen i Värmlands län, Miljöenheten. Rapport 1998:2. Karlstad.
- Länsstyrelsen Värmland, Miljöenheten. Naturreservatet Fräkensjömyrarna – beslut och skötselplan. Beslut 2001-06-25. Karlstad.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Basinventering 2005-2009 inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerat.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området Fräkensjömyrarna. Fastställd 2006-03-15.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2014. Förvaltningsplan för stora rovdjur. Värmlands län 2014-2018. Publikationsnummer 2014:05.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2014. Häckande fåglar i Värmland. Trender för arter och miljöindikatorer baserat på standarddruttsdata 1998-2013. Publikationsnummer 2014:19.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Opublicerade data från inventering av skogshöns i Fräkensjömyrarna 2004-2006 samt 2013-2016.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2017. Uppföljning av fåglar i Fräkensjömyrarnas naturreservat 1/6 2017. Opublicerat.
- Naturvårdsverket. 1994 och 2007: Myrskyddsplan för Sverige - Värmlands län.
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000. Art- och naturtypsvisa vägledningar för fåglar i fågeldirektivet.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10. Art 1352, Varg.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10. Art 1361, Lodjur.
- Naturvårdsverket. 2008. Populationstrender för fågelarter som häckar i Sverige. Rapport 5813.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 3160, Myrsjöar.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 7310, Aapamyrar.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 91D0, Skogsbevuxen myr.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 7140, Öppna mossar och kärr.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11. Naturtyp 9010, Taiga.

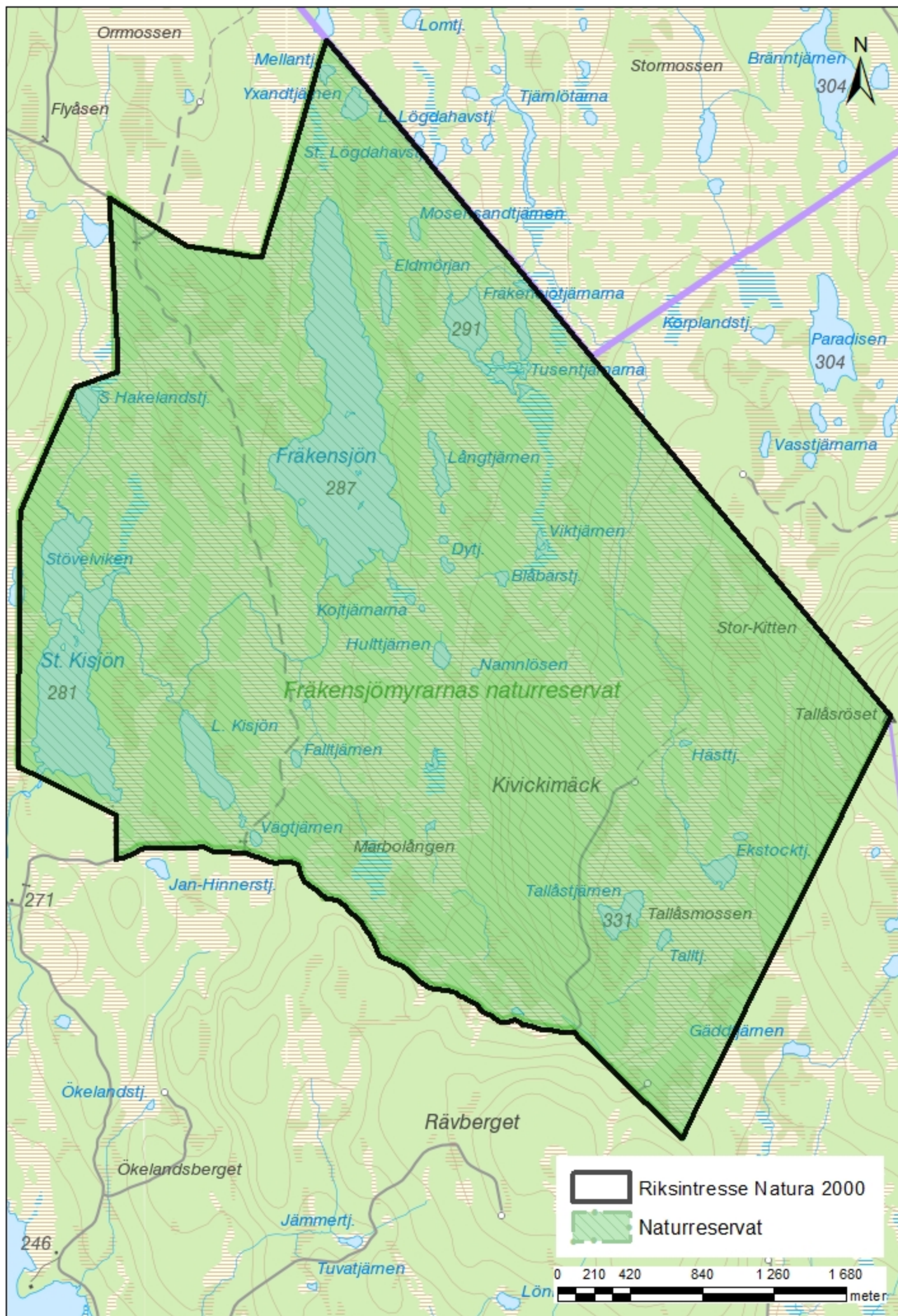
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets utbredning
3. Naturtypskarta

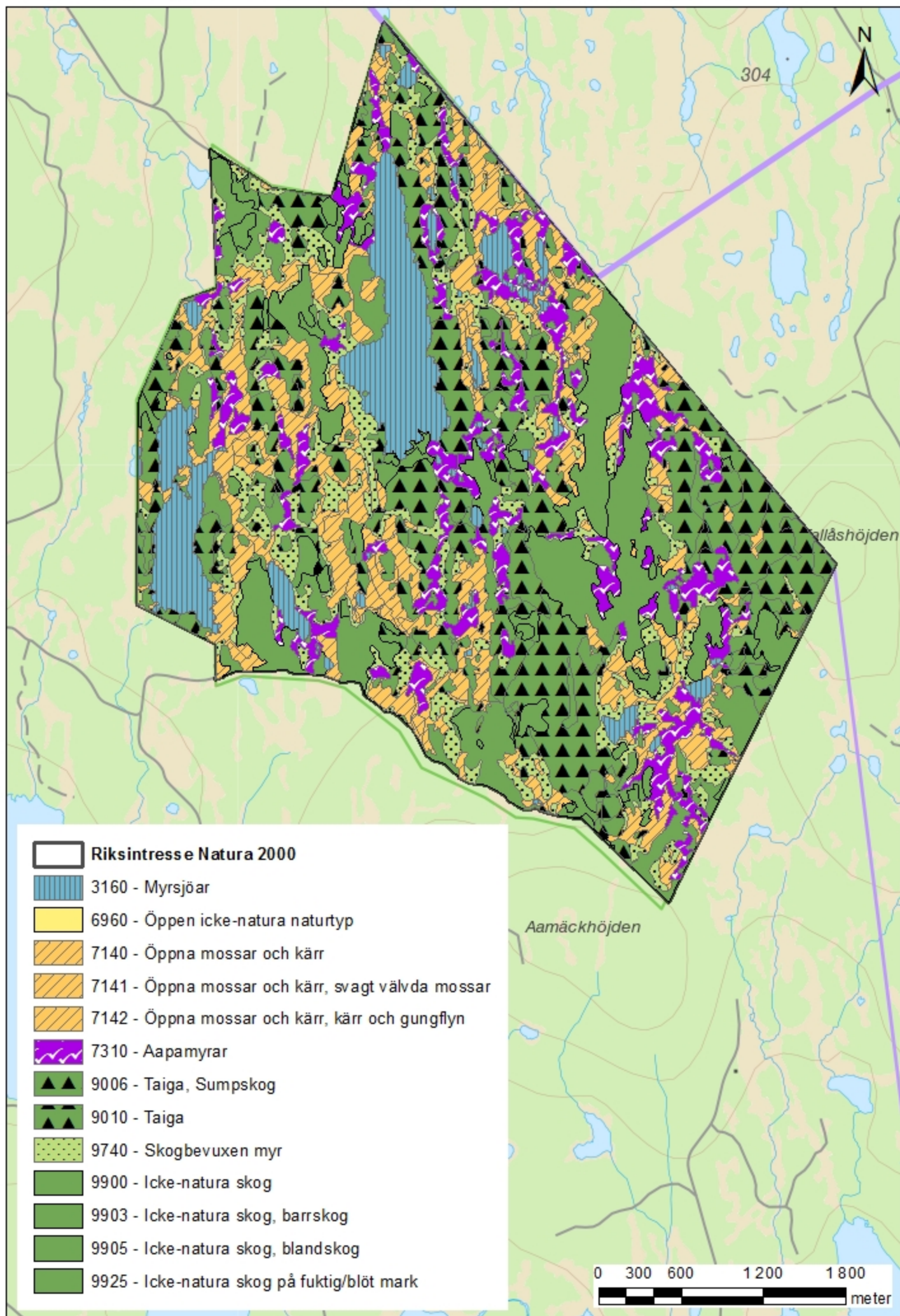
Bilaga 1. Översiktskarta med markering för Natura 2000-området Fräkensjömyrarna

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Fräkensjömyrarna

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland